

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 9Co/628/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4412221805
Dátum vydania rozhodnutia: 11. 12. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Katarína Marčeková
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2014:4412221805.3

Uznesenie

Krajský súd v Nitre v právnej veci žalobcu: POHOTOVOSTĚ, s. r. o. so sídlom Bratislava, Pribinova 25, IČO: 35 807 598, zastúpená Fridrich Paľko, s. r. o. so sídlom v Bratislave, Grösslingova 4, IČO: 36 864 421, proti žalovanému: Slovenská republika, zastúpená Ministerstvom spravodlivosti SR so sídlom v Bratislave, Župné nám. 13, o náhradu škody a nemajetkovej ujmy, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Komárno zo dňa 11. marca 2014 č. k. 6C/806/2012-42, takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa žalobu zamietol a žalovanému nepriznal právo na náhradu trov konania. Rozhodnutie odôvodnil ustanoveniami § 1, § 2, § 3 ods. 1 písm. d), § 6, § 9, § 17, § 25 ods. 1 zák. č. 514/2003 Z. z. a z exekučného spisu Okresného súdu Nové Zámky sp. zn. 15Er/11/2009 zistil, že dňa 09. 01. 2009 súdny exekútor JUDr. Rudolf Krutý doručil Okresnému súdu Nové Zámky žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie vo veci oprávneného: POHOTOVOSTĚ, s. r. o. proti povinnému: P. U., o vymoženie 39.360 Sk s príslušenstvom. Dňa 16. 01. 2009 Okresný súd Nové Zámky vydal poverenie na vykonanie exekúcie v súlade s návrhom na vykonanie exekúcie. V tomto konaní sa žalobca domáha náhrady škody a to jednak skutočnej škody v sume 125 Eur a náhrady nemajetkovej ujmy v sume 550 Eur a to podľa zákona č. 514/2003 Z. z., ktoré škody podľa jeho tvrdenia mu mali vzniknúť v dôsledku nesprávneho úradného postupu Okresného súdu Nové Zámky ako exekučného súdu vo vyššie uvedenej exekučnej veci. Pre vznik zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom musia byť splnené zákonné predpoklady vzniku takejto zodpovednosti podľa § 420 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Predpokladmi vzniku tejto zodpovednosti štátu teda je existencia nesprávneho úradného postupu, vznik škody a príčinná súvislosť medzi vznikom škody a nesprávnym úradným postupom, pričom všetky tieto predpoklady musia byť splnené súčasne. Pojem nesprávneho úradného postupu zákon vymedzuje len uvedením príkladov, čo sa má považovať za nesprávny úradný postup, avšak úradný postup spravidla nie je možné právnym predpisom upraviť do najmenších podrobností tak, aby zahŕňal všetko, čo je potrebné pri výkone verejnej moci. Všeobecne možno nesprávnosť úradného postupu charakterizovať, ako porušenie postupu stanoveného právnymi normami. Z vyše uvedeného vyplýva, že ide o tie prípady vzniku škôd, ktoré boli vyvolané inou činnosťou tých orgánov (ktoré zákon uvádza) než rozhodovacou činnosťou. Škodu vo všeobecnosti treba chápať ako ujmu, ktorá nastala v majetkovej sfére poškodeného, je vyjadriteľná v peniazoch a je napravitelná poskytnutím majetkového plnenia, predovšetkým peňažného. Skutočnou škodou je ujma, ktorá znamená zmenšenie majetkového stavu poškodeného oproti stavu pred škodnou udalosťou a ktorá predstavuje majetkové hodnoty, ktoré treba vynaložiť pre uvedenie veci do predošlého stavu. Nemajetková ujma je ujma, ktorá sa v majetkovej sfére poškodeného síce neprejavuje, ale sa prejavuje v rôznych skutočnostiach pre poškodeného negatívnych. Pojem príčinnej súvislosti Občiansky zákonník nijako nevymedzuje, a preto treba ju chápať ako súhrn príčin, ktoré viedli k určitému výsledku (k vzniku škody). O vzťah príčinnej súvislosti medzi nesprávnym úradným postupom a škodou ide vtedy, ak škoda vznikla v dôsledku nesprávneho úradného postupu, t.j. ak je medzi nimi vzťah príčiny a následku, pri

ktorom platí, že ak by nedošlo k nesprávnemu úradnému postupu, nevznikla by ani škoda. Súd pri posudzovaní dôvodnosti žaloby vychádzal z týchto vyššie uvedených zásad a predovšetkým zisťoval, či všetky zákonné podmienky vzniku takejto zodpovednosti sú dané. Žalobca sa domáha jednak náhrady skutočnej škody, ako aj nemajetkovej ujmy, ktoré podľa jeho tvrdenia vznikli v dôsledku toho, že exekučný súd nerozhodol o žiadosti exekútora na udelenie poverenia v 15- dňovej lehote. Tvrdenie žalobcu, že exekučný súd nerozhodol v zákonnej lehote o žiadosti o udelenie poverenia, je vyvrátené obsahom exekučného spisu, z ktorého vyplýva, že od doručenia žiadosti o vydanie poverenia na vykonanie exekúcie (09. 01. 2009) do vydania poverenia (16. 01. 2009) uplynulo 7 dní, teda treba konštatovať, že ešte pred uplynutím 15- dňovej zákonnej lehoty bolo rozhodnuté o žiadosti na vydanie poverenia. Na základe vyššie uvedeného súd uzavrel, že žiaden nesprávny úradný postup zo strany exekučného súdu - Okresného súdu v Nových Zámkoch vo veci sp. zn. 15Er 11/2009 uskutočnený nebol, preto v dôsledku neexistujúceho nesprávneho úradného postupu a v príčinnej súvislosti s ním žalobcovi žiadna škoda nemohla vzniknúť. Súd teda uzavrel, že nie sú dané zákonné predpoklady vzniku zodpovednosti žalovaného podľa zákona č. 514/2003 Z. z., preto žalobu ako nedôvodnú v celom rozsahu zamietol. O trovách konania súd rozhodol podľa § 142 ods. 1 OSP, keď v konaní úspešnému žalovanému nepriznal náhradu trov konania, pretože ich nevyčísľil.

Proti rozsudku súdu prvého stupňa podal v zákonom stanovenej lehote žalobca odvolanie, odôvodniac ho tým, že účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, súd prvého stupňa nesprávne vec právne posúdil tým, že nepoužil správne ustanovenie právneho predpisu a nedostatočne zistil skutkový stav, neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností a že rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Súd rozhodol v merite veci na základe „inšpirácie“ novou právnou úpravou obsiahnutou v ustanovení § 9 ods. 2 zák. č. 514/2003 Z. z. V právnom štáte a osobitne v spravodlivom súdnom konaní nie je možné, aby súd interpretoval hmotné právo platné v čase vzniku právnej skutočnosti a založenie zodpovednostného právneho vzťahu pomocou hmotného práva, ktoré sa stalo súčasťou právneho poriadku až po vzniku právnej skutočnosti a po tom, čo už došlo k založeniu zodpovednostného právneho vzťahu. Ak súd založil svoje rozhodnutie na takejto neprípustnej interpretácii, dopustil sa nesústredeného postupu, ktorý má dôsledok v nesprávnosti súdneho rozhodnutia a takéto rozhodnutie musí byť zrušené. Súd bol viazaný ustanovením § 9 ods. 1 zák. č. 514/2003 Z. z. v znení účinnom pred prijatím zák. č. 412/2012 Z. z. a nemohol interpretovať toto ustanovenie prostredníctvom ustanovenia § 9 ods. 2 zák. č. 514/2003 Z. z. v znení zák. č. 412/2012 Z. z. Súd svojim rozhodnutím aplikoval princíp priamej retroaktivity, čo je neprípustné. Súd vytvára konštrukciu, podľa ktorej je nárok žalobcu na náhradu majetkovej škody a nemajetkovej ujmy anulovaný značnou nedôveryhodnosťou údajov. Súd nemôže založiť odôvodnenie o zániku nároku na náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom na nedôveryhodnosti údajov. Žalobca nemal k dispozícii súdny spis exekučného súdu, a tak mohol niektoré skutočnosti len usudzovať a to podľa sekundárnych prejavov, ktoré mali v realite. Preto aj ako dôkaz označil exekučný spis a žiadal, aby boli použité v ňom obsiahnuté listiny. Samotná nedôveryhodnosť údajov nemôže nič zmeniť na fakte, že zo strany štátneho orgánu došlo k nesprávnemu úradnému postupu a to preto, že rozhodnutie nebolo vydané v zákonom stanovenej lehote. Súd nevysvetlil, prečo zastáva názor, že účastníkom nevznikol stav právnej neistoty. Právna neistota existuje vždy do času, kým nedôjde ku konečnému rozhodnutiu. V danom prípade zákonodarca vytvoril legitímnu sféru tolerancie trvania právnej neistoty určením zákonnej lehoty. Exekučný súd však ignoroval túto legitímnu sféru, na čo zo zákona nemal oprávnenie a posunul trvanie právnej neistoty do času, ktoré je z hľadiska ochrany základného práva na spravodlivý súdny proces neakceptovateľný. Exekučný súd rozhodoval o udelení poverenia na vykonanie exekúcie, s čím nemal nič spoločné rozhodcovský súd. Právna istota ohľadom riadneho výkonu exekúcie nemohla byť odstránená rozhodnutím rozhodcovského súdu, ale len súdu exekučného. Okrem toho mal za to, že na zamietnutie znaleckého dokazovania nemal súd žiadne udržateľné dôvody. Bolo predsa zrejmé, že znalecké dokazovanie je na mieste nariadiť tam, kde je výšku škody nutné určiť s použitím odborných znalostí, ktoré právna veda neposkytuje. Pred súdom uviedol, že zadal vypracovanie znaleckého posudku, a teda predložil znaleckému ústavu dôkazy o ekonomickej podstate veci. Keďže výsledok znaleckého dokazovania mal tvoriť jeden zo základov pre rozhodnutie všeobecného súdu vo veci samej, súd založil svoje rozhodnutie na nedostatočne zistenom skutkovom stave. Uviedol tiež, že súdu neprísluší polemizovať o vhodnosti limitácie dĺžky konaní zákonnými lehotami. Súd má aplikovať platné právo a akékoľvek úvahy de lege ferenda sú neprípustným súdnym aktivizmom, na ktorom nemožno založiť meritórne rozhodnutie. Súd svojimi úvahami úplne neguje doposiaľ vytvorenú a stabilizovanú judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva v Štrasburgu,

ktorá je základom štandardu ochrany základných práv v Európe, teda aj práva na spravodlivý súdny proces a osobitne práva na prerokovanie veci v primeranom čase. Štrasburský súd opakovane uviedol, že zodpovednosť štátu za prieťahy v konaní vzniká aj vtedy, ak súdy konajú náležite, ale dĺžku konania ovplyvňujú mimosúdne faktory. Štrasburský súd tiež uviedol, že dohovor zaväzuje zmluvné štáty, aby organizovali svoj právny poriadok takým spôsobom, aby vyhovel požiadavkám článku 6 ods. 1, zahrňujúc aj právo na rozhodnutie veci v primeranej lehote. Záverom, k posúdeniu námietky premlčania súdom prvého stupňa uviedol, že s vyhodnotením vznesenej námietky premlčania súdom nesúhlasí. Žalobca sa o majetkovej škode, spočívajúcej v náhrade účelne vynaložených nákladov spojených s jeho činnosťou uskutočňovanou vo veci správy a vymáhania pohľadávky v období, ktoré zbytočne uplynulo medzi dorúčením žiadosti o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie a rozhodnutím o nej, dozvedel vtedy, keď nastali skutkové okolnosti, z ktorých možno vyvodit' vznik škody a jej rozsah tak, aby bolo možné určiť výšku škody v peniazoch. Teda až vtedy, keď reálne vynaložil majetkové prostriedky v spojení s konkrétnou potrebou sanácie stavu omeškania v rozhodovaní a tieto prostriedky bolo možné určiť konkrétnou sumou v peniazoch. O škode sa preto nemohol dozvedieť márnym uplynutím zákonnej lehoty určenej k rozhodnutiu súdu, pretože v tom čase žiadne konkrétne majetkové prostriedky vynaložené neboli. O škode sa nemohol dozvedieť ani v deň spísania podania, v ktorom poukazuje na prieťahy, pretože v tento deň neboli uzatvorené všetky skutkové okolnosti, z ktorých možno vyvodit' vznik škody a jej rozsah tak, aby bolo možné určiť výšku škody v peniazoch. Škodu nebolo možné vyčíslit' ani len odhadom, pretože nebolo možné objektívne stanoviť, kedy súd vydal rozhodnutie, ktorým nesprávny úradný postup ukončí. Moment, kedy sa poškodený dozvedel o škode, je nutné pre účely posúdenia premlčania spájať s momentom, kedy sa poškodený dozvedel o vydaní rozhodnutia súdom, ktoré ukončilo nesprávny úradný postup a kedy už viac nebolo mysliteľné, aby mu v súvislosti s nesprávnym úradným postupom vznikla majetková škoda. Žalobca sa o majetkovej ujme spočívajúcej v porušení práva na rozhodnutie o podanom návrhu v zákonom stanovenej dobe v spojení s porušením práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov dozvedel až momentom, kedy definované práva prestali byť porušované. Len vtedy sa mu mohol stať známy rozsah porušenia práv, ktorý bolo možné odškodniť finančnou satisfakciou v konkrétnej výške. Práva prestali byť jednoznačne porušované až vtedy, keď sa žalobca dozvedel o vydaní rozhodnutia, pretože tým došlo zároveň k ukončeniu nesprávneho úradného postupu. Na základe ustanovenia § 17 ods. 2 ZoZŠ možno tvrdiť, že počiatok plynutia premlčacej doby pri nemajetkovej ujme určuje samotný súd, pretože ten konštatuje v rozsudku samotné porušenie práva až v prípade, ak iba samotné konštatovanie porušenia práva nie dostatočným zadosťučinením, vzhľadom na ujmu spôsobenú nesprávnym úradným postupom, uhrádza sa aj nemajetková ujma v peniazoch. S poukazom na uvedenú argumentáciu a vytknuté procesné chyby navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok súdu 1. stupňa zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Krajský súd v Nitre ako odvolací súd (§ 10 ods. 1 OSP) preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa podľa § 212 ods. 1 OSP bez prejednania na nariadenom odvolacom pojednávaní a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu je dôvodné, preto napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa podľa § 221 ods. 1 písm. f) a h) OSP zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Žalobca sa v konaní, vedenom na Okresnom súde Komárno pod sp. zn. 6C 806/2012, domáhal náhrady škody v sume 125 eur a z titulu nemajetkovej ujmy sumy 550 eur. Nároky odvodzoval od nesprávneho úradného postupu súdu v konaní, vedenom na Okresnom súde Nové Zámky, vedenom pod sp. zn. 15Er/11/2009 (EX 12507/2008), v ktorom ako povinný vystupoval P. U. a exekučným titulom v tejto veci bol rozsudok Stáleho rozhodcovského súdu zo dňa 03. 09. 2008 sp. zn. SR 08354/08, zriadeného zriaďovateľom Slovenská rozhodcovská, a. s., Bratislava. Žiadosť o udelenie poverenia v danej veci bola na súde podaná dňa 09. 01. 2009 a Okresný súd Nové Zámky dňa 16. 01. 2009 vydal pre súdneho exekútora poverenie na vykonanie exekúcie.

Podľa § 212 ods. 1 OSP odvolací súd je rozsahom a dôvodmi odvolania viazaný.

Prieskumná činnosť odvolacieho súdu zahŕňa ako hmotnoprávnu, tak aj procesnoprávnu oblasť. Odvolací súd musí preto preskúmať nielen zákonnosť rozhodnutia so zreteľom k hmotnému právu, ale tiež zákonnosť konania, z ktorého napadnuté konanie vzišlo. Pri rozhodovaní odvolacieho súdu o odvolaní proti napadnutému rozsudku je odvolací súd viazaný ako rozsahom odvolania, tak aj dôvodmi podaného odvolania (ktoré účastník môže meniť a dopĺňať len do uplynutia odvolacej lehoty). Odvolateľ v podanom odvolaní fakticky svojím dispozičným úkonom vymedzuje nielen rozsah, ale aj dôvody preskúmvacej činnosti odvolacieho súdu. Ustanovenie § 212 ods. 2 vymedzuje výnimky, kedy odvolací

súd nie je viazaný rozsahom podaného odvolania. Ide o výnimky len vo vzťahu k rozsahu podaného odvolania, pričom dôvodmi podaného odvolania je odvolací súd viazaný vždy. Na vady konania pred súdom prvého stupňa prihliadne odvolací súd len vtedy, ak mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. To znamená, že pokiaľ sa v konaní pred súdom prvého stupňa síce vyskytli vady, ale ktoré nemali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, potom odvolací súd na tieto vady neprihliadne.

Základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky zaručuje, že každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva, ako aj z rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky vyplýva, že tak základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v sebe zahŕňajú aj právo na rovnosť zbraní, kontradiktórnosť konania a odôvodnenie rozhodnutia (napr. II. ÚS 383/06).

Obsah práva na spravodlivý súdny proces nespočíva len v tom, že osobám nemožno brániť v uplatnení práva alebo ich diskriminovať pri jeho uplatňovaní. Obsahom tohto práva je i relevantné konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Ak je toto konanie v rozpore s procesnými zásadami, porušuje ústavnoprávne princípy (napr. II. ÚS 85/06).

Podľa § 157 ods. 2 OSP v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

To, že právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia patrí medzi základné zásady spravodlivého súdneho procesu, jednoznačne vyplýva z ustálenej judikatúry ESĽP. Judikatúra tohto súdu ale nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-A, s. 12, § 29; Hiro Balani c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-B; Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997; Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998).

Rovnako sa vyjadril k povinnosti súdov riadne odôvodniť svoje rozhodnutie aj Ústavný súd Slovenskej republiky v náleze III. ÚS 119/03-30. Vyslovil, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivý proces je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t.j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03). Štruktúra práva na odôvodnenie je rámcovo upravená vo vyššie citovanom ustanovení.

Odňatím možnosti konať pred súdom sa rozumie taký závadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia tých jeho procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznáva za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov.

Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak z správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

Odvolací súd po preskúmaní veci a konania, ktoré mu predchádzalo, dospel k záveru, že odvolanie žalobcu spočíva v namietaní odňatia možnosti konať pred súdom, ako aj v nesprávnom právnom

posúdení veci (aplikácie ustanovenia § 9 ods. 2 zák. č. 514/2003 Z. z. podľa novej právnej úpravy platnej v znení po prijatí zák. č. 412/2012 Z. z.) je dôvodné. Súd prvého stupňa na danú vec, napriek tomu, že žalobca nesprávny úradný postup odvodzuje od konania začatého na Okresnom súde Nové Zámky dňa 09. 01. 2009 (teda v čase účinnosti zák. č. 514/2003 Z. z. pred novelou zák. č. 412/2012 Z. z.), aplikoval znenie zák. č. 514/2003 Z. z. v znení účinnom od 01. 01. 2013, teda po novele zák. č. 412/2012 Z. z., vrátane ustanovenia § 9 ods. 2, ktoré v odvolaní namietal žalobca, teda aplikoval princíp retroaktivity, a teda vec nesprávne právne posúdil. Zák. č. 514/2003 Z. z. súd pritom citoval bez toho, aby uviedol, v ktorom znení ho cituje. Z uvedených dôvodov odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa podľa § 221 ods. 1 písm. f) a h) OSP zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Toto rozhodnutie bolo v senáte prijaté pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustné odvolanie.